Archwilio Cymru
Audit Wales

Adolygiad Cynnydd Bargen Twf Gogledd Cymru – Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

Blwyddyn archwilio: 2019-20

Dyddiad cyhoeddi: Mai 2021

Cyfeirnod y ddogfen: 2317A2021-22

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnwyd yn unol â swyddogaethau statudol.

Os derbynnir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.
Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth drin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd parti perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon ar gael hefyd yn Saesneg.

Cynnwys

Mae gan BUEGC drefniadau llywodraethu clir a sefydledig ac fe'i cefnogir gan Swyddfa Rheoli Portffolio sy'n datblygu, gallai ffactorau allanol effeithio ar yr uchelgeisiau a gynlluniwyd ac mae BUEGC yn addasu i ddarparu ar gyfer y rhain.

Adroddiad cryno

Crynodeb 4

Cynigion ar gyfer gwella 5

Mae gan BUEGC drefniadau llywodraethu clir a sefydledig ac fe'i cefnogir gan Swyddfa Rheoli Portffolio sy'n datblygu, gallai ffactorau allanol effeithio ar yr uchelgeisiau a gynlluniwyd ac mae BUEGC yn addasu i ddarparu ar gyfer y rhain 7

Mae partneriaid wedi cytuno ar uchelgeisiau ar gyfer economi Gogledd Cymru ac wedi sefydlu fframwaith llywodraethu clir, er nad yw pob elfen yn weithredol 7

Mae'r BUEGC wedi sefydlu Swyddfa Rheoli Portffolio ag adnoddau da i gefnogi'r gwaith o gyflawni ei uchelgeisiau; lle mae'n dod o hyd i fylchau mewn sgiliau, gwybodaeth neu allu, mae'n ddyfeisgar wrth wneud iawn am ddiffygion 10

Mae llwyddiant y Fargen Twf yn dibynnu ar lawer o ffactorau allanol a allai newid uchelgeisiau a gynlluniwyd; mae BUEGC yn addasu i oresgyn yr heriau a'r risgiau hyn sy'n dod i'r amlwg 13

Adroddiad cryno

Crynodeb

1 Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (BUEGC) i gefnogi datblygiad economi'r rhanbarth. Mae wedi rhoi cryn bwyslais ar gyflawni Bargen Twf Gogledd Cymru yn llwyddiannus. Mae partneriaid yn ystyried y Fargen Twf fel cyfle i drawsnewid y rhanbarth a helpu i ail-gydbwyso economi Gogledd Cymru.

2 Nod Bargen Twf Gogledd Cymru yw:

- sicrhau twfeconomaidd cynhwysol;
- cynhyrchu £2.0 i £2.4 biliwn mewn Gwerth Ychwanegol Gros ychwanegol net erbyn 2036;
- creu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi ychwanegol net erbyn 2036; a
- cyflawni buddsoddiad cyfan o £1.15 biliwn yn Economi Gogledd Cymru drwy'r Fargen Twf. £240 miliwn o gyllid y Fargen Twf, £184 miliwn o arian cyhoeddus ehangach, £722 miliwn o fuddsoddiad yn y sector preifat.

3 Mae gan BUEGC gyllid sylweddol i'w reoli wrth iddo gyflawni'r Fargen Twf. Mae ganddo raglenni gwaith uchelgeisiol, mae yna gymhlethdodau o ran gweithio mewn partneriaeth ac mae effaith pandemig COVID-19 ar wasanaethau cyhoeddus a'r economi leol yn sylweddol. Ceisiodd yr adolygiad hwn asesu'r cynnydd a wnaed gan BUEGC ar ei daith i gefnogi datblygu economi'r rhanbarth a chyflawni Bargen Twf Gogledd Cymru.

4 Gwnaethom ganolbwyntio ein hadolygiad ar sut roedd BUEGC yn gwneud cynnydd wrth gyflawni'r rhaglen ynni carbon isel ac wrth wneud hynny archwiliwyd:

- trefniadau llywodraethu;
- cefnogaeth a ddarperir gan swyddfa rheoli'r rhaglen;
- effaith COVID-19 ar gyflawni wedi'i gynllunio; a
- dysgu ar y cyd ar gyfer yr uchelgais yn gyffredinol.

Ceisiodd yr adolygiad ateb y cwestiwn: Wrth gyflawni ei nodau cyffredinol, a yw BUEGC yn barod ac yn gallu addasu i gwrdd â'r amgylchiadau economaidd sy'n newid?

5 Canfuom fod gan BUEGC drefniadau llywodraethu clir a sefydledig a'i fod yn cael ei gefnogi gan Swyddfa Rheoli Portffolio sy'n datblygu, gallai ffactorau allanol effeithio ar yr uchelgeisiau a gynlluniwyd ac mae BUEGC yn addasu i ddarparu ar gyfer y rhain. Daethom i'r casgliad hwn oherwydd:

- mae partneriaid wedi cytuno ar uchelgeisiau ar gyfer economi Gogledd Cymru ac wedi sefydlu fframwaith llywodraethu clir, er nad yw pob elfen yn weithredol;
- mae BUEGC wedi sefydlu Swyddfa Rheoli Portffolio ag adnoddau da i gefnogi'r gwaith o gyflawni ei uchelgeisiau; lle mae'n dod o hyd i fylchau mewn sgiliau, gwybodaeth neu allu, mae'n ddyfeisgar wrth wneud iawn am ddiffygion; ac

- mae llwyddiant y Fargen Twf yn dibynnu ar lawer o ffactorau allanol a allai newid uchelgeisiau a gynlluniwyd: mae BUEGC yn addasu i oresgyn yr heriau a'r risgiau hyn sy'n dod i'r amlwg.

Cynigion ar gyfer gwella

Arddangosyn 1: cynigion ar gyfer gwella

Arddangosyn 1 crynodeb: Mae'r tabl isod yn cynnwys ein cynigion ar gyfer ffyrdd y gallai'r cynghorau trwy Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru wella eu gallu i gyflawni eu nodau cyffredinol.

Cynigion ar gyfer gwella	
P1	Dylai cynghorau Gogledd Cymru, trwy BUEGC, ddatblygu strategaeth rheoli risg a datblygu cofrestr risg sy'n cynnwys ystyried risgiau newydd i brosiectau a gyflwynir gan amgylchiadau allanol fel Brexit, COVID-19 a phwysau eraill ar yr economi leol.
P2	Dylai cynghorau Gogledd Cymru, trwy BUEGC, ehangu eu cysylltiadau â'r gymuned fusnes i gynyddu'r cyfleoedd i gefnogi cyflawni eu hamcanion.
P3	Sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau yn adlewyrchu'r angen i gynnal tryloywder a gwerthoedd y sector cyhoeddus wrth wneud penderfyniadau wrth weithredu mewn amgylchedd busnes sy’n gystadleuol a masnachol iawn.
P4	Sefydlu craffu ffurfiol, amserol ar BUEGC sy'n sicrhau tryloywder cyhoeddus ac yn rhoi gwybodaeth i gynghorau noddi am yr hyn sy’n digwydd.
P5	Datblygu cytundebau sy'n nodi'n glir y gefnogaeth a ddarperir i'r Swyddfa Rheoli Portffolio (SRhP) gan Gyngor Gwynedd megis llywodraethu, adnoddau dynol a chyllid.

Cynigion ar gyfer gwella	
P6	Wrth adolygu dichonoldeb prosiectau unigol, diffinio sut mae pob un yn cyfrannu at gyflawni saith Nod Llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Adroddiad manwl

Mae gan BUEGC drefniadau llywodraethu clir a sefydledig ac fe'i cefnogir gan Swyddfa Rheoli Portffolio sy'n datblygu, gall ffactorau allanol effeithio ar yr uchelgeisiau a gynlluniwyd ac mae BUEGC yn addasu i ddarparu ar gyfer y rhain

Mae partneriaid wedi cytuno ar uchelgeisiau ar gyfer economi Gogledd Cymru ac wedi sefydlu fframwaith llywodraethu clir er nad yw pob elfen yn weithredol

Nodau strategol lefel uchel ac ymrwymiadau cyllido

6 Yn 2016 mabwysiadodd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (BUEGC)[1] **Gweledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru**. Mabwysiadwyd y Weledigaeth honno wedi hynny gan bob un o chwe chyngor Gogledd Cymru. Yn seiliedig ar Strategaeth Y Weledigaeth Twf, paratowyd a chytunwyd ar gynnig Bargen Twf gan yr holl bartneriaid, gan weithio gyda Llywodraethau'r DU a Chymru a'r sector preifat ym mis Hydref 2018. Ym mis Tachwedd 2019, cytunodd BUEGC a Llywodraethau Cymru a'r DU ar Benawdau'r Telerau[2], a chwblhawyd Cytundeb y Fargen Derfynol ym mis Rhagfyr 2020.

7 Nod y Fargen Twf yw adeiladu economi fwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yng Ngogledd Cymru, gan adeiladu ar ei chryfderau i hybu cynhyrchiant wrth ymdrin â heriau tymor hir a rhwystrau economaidd i sicrhau twf cynhwysol. Dull BUEGC yw hyrwyddo twf mewn modd graddadwy, cynhwysol a chynaliadwy yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Fargen Twf yn seiliedig ar gyflawni 14 o brosiectau trawsnewidiol ar draws pum rhaglen. Diffiniwyd y rhaglenni fel naill ai rhaglenni twf uchel neu raglenni galluogi.

8 Y Weledigaeth yw datblygu 'rhanbarth hyderus, gydlynol gyda thwf economaidd cynaliadwy, gan fanteisio ar lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a chysylltiad BUEGC ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon. Sefydlwyd y Weledigaeth Twf ar dair egwyddor allweddol ar gyfer Gogledd Cymru:

[1] Mae Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (BUEGC) yn Gyd-bwyllgor sy'n cynnwys y chwe chyngor yng Ngogledd Cymru (Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Gwynedd, Ynys Môn a Wrecsam y ddau goleg (Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai), dwy brifysgol (Bangor a Wrecsam) a'r sector preifat.

[2] Mae penawdau'r telerau yn tystio i fwriad difrifol ac mae ganddynt rym moesol, ond nid ydynt yn gorfodi'r partïon yn gyfreithiol i ddod â'r fargen i ben ar y telerau hynny neu hyd yn oed o gwbl.

- Clyfar - gyda ffocws ar arloesi a sectorau economaidd gwerth uchel i hyrwyddo perfformiad economaidd;
- Gwydn - gyda ffocws ar gadw pobl ifanc, cynyddu lefelau cyflogaeth a sgiliau i sicrhau twf cynhwysol; a
- Cysylltiedig - gyda ffocws ar wella trafnidiaeth a seilwaith digidol i wella cysylltedd strategol i'r rhanbarth ac oddi mewn iddo.

9 Mae BUEGC wedi ceisio sicrhau bod ei waith yn cydymffurfio â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. O ran y pum ffordd o weithio, mae ei raglen yn un tymor hir o ran ei natur, mae yna weithio mewn partneriaeth sy'n dangos bod cydweithredu a phrosiectau yn glir ynghylch eu heffaith arfaethedig a'r hyn y maen nhw'n ceisio'i atal. Wrth i gynllunio prosiectau barhau i ddatblygu mae mwy o le i integreiddio ar draws y rhanbarth ac i gymryd rhan yn eu ffurfio a'u cyflawni.

10 Yng Nghyllideb yr Hydref 2018, cyhoeddodd Canghellor y Trysorlys ar y pryd £120 miliwn mewn cyllid cyfalaf ar gyfer Bargen Twf Gogledd Cymru. Cadarnhaodd Llywodraeth Cymru y byddai'n cyfateb cyfraniad ariannol Llywodraeth y DU tuag at Fargen Twf Gogledd Cymru, gan sicrhau ymrwymiad am £240 miliwn fel cyfraniad grant mewn cyllid cyfalaf gan lywodraethau.

11 Mae'r Fargen Twf yn ceisio sicrhau cyfanswm buddsoddiad o hyd at £1.1 biliwn yn economi Gogledd Cymru gan gynnwys y £240 miliwn o'r Fargen Twf, i greu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu rhwng £2 biliwn a £2.4 biliwn mewn Gwerth Ychwanegol Gros[3].

12 Mae partneriaid yn cydnabod bod y weledigaeth wedi'i nodi'n wreiddiol yn 2016 a bydd yr economi leol a demograffeg wedi newid, yn enwedig oherwydd effaith pandemig COVID-19. O ganlyniad, maent yn bwriadu adnewyddu'r weledigaeth i adlewyrchu'r sefyllfa economaidd bresennol.

13 Wrth gytuno i weithio gyda'i gilydd yng Ngogledd Cymru i gyflawni gweledigaeth a rennir, mae partneriaid wedi rhoi unrhyw wahaniaethau gwleidyddol posibl o'r neilltu, er mwyn sicrhau eu bod yn sicrhau'r buddion mwyaf posibl i'r rhanbarth cyfan. Mae hwn yn brosiect tymor hir ac mae partneriaid wedi cytuno ar egwyddorion y gobeithiant fydd yn arwain at weld cyflawni'r Fargen Twf. Bydd yn parhau i fod mewn grym ac effaith lawn nes bydd y partïon i gyd wedi tynnu'n ôl, neu pan fydd yr holl bartïon yn cytuno i derfynu'r cytundeb. Mae ei 'gyfnod cloi i mewn' fel y'i gelwir yn gytundeb na chaiff unrhyw barti weithredu'r darpariaethau tynnu'n ôl am chwe blynedd gyntaf y cytundeb llywodraethu. Mae'n bosibl tynnu'n ôl ar ôl y cyfnod hwn ar ôl rhoi rhybudd, ond bydd yn ofynnol i unrhyw bartner sy'n dymuno tynnu'n ôl indemnio'r partneriaid sy'n weddill yn erbyn effaith ariannol y tynnu'n ôl hwnnw ac yn benodol unrhyw ymrwymiadau cytundebol presennol a pharhaus.

[3]Gwerth ychwanegol gros yw'r mesur o werth nwyddau a gwasanaethau a gynhyrchir mewn ardal, diwydiant neu sector o economi.

Trefniadau llywodraethu

14 Mae BUEGC wedi'i hen sefydlu ac yn gweithredu fel y Grŵp Noddi a'r Corff Gwneud Penderfyniadau. Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am ystyried a chymeradwyo achosion busnes prosiectau yn y portffolio ac mae ganddo gyfrifoldeb am gyflawni'r hyn a ddirprwyir i'r byrddau rhaglenni a phrosiectau perthnasol. Mae'r Bwrdd yn cyfarfod yn fisol fel arfer ac mae'n cynnwys arweinwyr cynghorau a phrif weithredwyr, ymgynghorwyr o'r colegau, prifysgolion a'r Bwrdd Cyflenwi Busnes, swyddogion o Gyngor Gwynedd fel yr awdurdod lletya a'r Swyddfa Rheoli Portffolio. Dim ond y chwe arweinydd cyngor sy'n cynrychioli eu cynghorau priodol sydd â hawliau pleidleisio.

15 Mae BUEGC wedi canolbwyntio ar gyflawni'r Fargen Twf ac yn benodol sicrhau cyllid y llywodraeth fel blaenoriaeth. Ar ôl sicrhau'r cyllid hwn, bydd y Bwrdd yn canolbwyntio mwy ar gyflawni'r rhaglenni a phrosiectau a'i nodau a'i weledigaeth ehangach ynghylch bod yn graff, yn gydnerth ac yn gysylltiedig.

16 Mae BUEGC wedi sefydlu Grŵp Cymorth Gweithredol (Bwrdd Portffolio) sef y corff cynghori i'r Bwrdd Uchelgais Economaidd. Mae'n gweithredu fel y Bwrdd Portffolio ar gyfer y Fargen Twf ac mae'n cynnwys uwch swyddogion o bob un o sefydliadau partner y Bwrdd Uchelgais Economaidd. Mae'r grŵp hwn yn chwarae rhan ganolog wrth gynghori BUEGC wrth iddo ddatblygu a chyflawni prosiectau'r Fargen Twf.

Diwylliannau a threfniadau gweithio

17 Mae cyflwyno'r Fargen Twf yn dwyn ynghyd ddiwylliannau a threfniadau llywodraethu gwahanol iawn. Mae'r cynghorau'n cael eu llywodraethu gan eu cyfansoddiadau a'u pwerau dirprwyedig ac maent yn atebol i'r etholwyr. Mae partneriaid addysg uwch yn gweithredu o fewn eu cyfansoddiadau, siarteri a statudau, ac mae partneriaid busnes yn atebol i fyrddau a chyfranddalwyr. Wrth i'r broses o gyflawni'r Fargen Twf fynd yn ei blaen, bydd angen i bartneriaid sicrhau cymysgedd dda o wneud penderfyniadau yn gyflym tra eu bod ar yr un pryd yn cadw at strwythurau llywodraethu sydd wedi'u cynllunio i sicrhau atebolrwydd cyhoeddus a thryloywder wrth ddefnyddio arian cyhoeddus. Ar hyn o bryd nid yw'n eglur sut y bydd BUEGC a gefnogir gan y Swyddfa Rheoli Portffolio yn bodloni gofynion y gwahanol ddiwylliannau hyn.

18 Rhaid i swyddogion a chynghorwyr sy'n gweithio mewn partneriaeth sicrhau bod eu sefydliadau noddi yn cael eu hysbysu'n llawn am benderfyniadau allweddol a, lle bo angen, y gofynnir am gymeradwyaeth. Wrth i'r Fargen Twf nesu at gael ei chymeradwyo, buom yn arsylwi cynghorau wrth iddynt drafod a chymeradwyo'r cynnig terfynol. Mynegodd arweinwyr y materion pwysig yn ymwneud â'r cynnig yn glir a buont yn siarad â brwdfrydedd ynghylch y rhagolygon ar gyfer y rhanbarth.

19 Yn ystod camau cynharach y gwaith, rydym yn deall bod Arweinwyr wedi briffio Aelodau'r Cabinet neu'r Weithrediaeth a chredwn fod grwpiau'r gwrthbleidiau'n cael eu hysbysu trwy sesiynau briffio'r cynghorwyr. Er ei bod yn gadarnhaol bod pob cynghorydd yn wybodus am yr hyn sy'n digwydd, bod gan aelodau'r cyhoedd

fynediad at adroddiadau trwy wefan Cyngor Gwynedd, a bod pwyllgorau craffu wedi ystyried y cais a'r fargen, bydd yn dal i fod angen ffurfioli trefniadau craffu parhaus.

20 Bydd cyflwyno'r Fargen Twf yn cael ei gefnogi gan bum Bwrdd Rhaglen; un ar gyfer pob un o'r rhaglenni y cytunwyd arnynt fel a ganlyn:

- arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel;
- bwyd-amaeth a thwristiaeth;
- tir ac eiddo;
- digidol; ac
- ynni carbon isel.

Mae gan aelod o'r Grŵp Cymorth Gweithredol rôl Uwch Berchennog Cyfrifol ar gyfer pob un o'r rhaglenni ac mae'n arwain y Byrddau Rhaglenni perthnasol. Ar adeg ein hadolygiad, roedd Byrddau'r Rhaglenni ar wahanol gamau yn eu datblygiad gyda'r Bwrdd Rhaglen Ynni Carbon Isel wedi datblygu fwyaf. Gwnaethom arsylwi cyfarfod Ionawr 2021 o gyfarfod Bwrdd y Rhaglen Ynni Carbon Isel a ddangosodd ffocws clir ar gyflawni a dull datblygol o reoli'r prosiectau o fewn y rhaglen, megis datblygu buddion, gwireddu ac achosion busnes.

21 Nod BUEGC yw y bydd pob prosiect yn y Fargen Twf yn cael ei reoli trwy 14 bwrdd prosiect. Bydd gan bob un Uwch Berchennog Cyfrifol, rheolwr prosiect a noddwr prosiect wedi'u dyrannu iddo. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu a chyflawni'r achosion busnes y cytunwyd arnynt, a fydd yn canolbwyntio ar ddarparu allbynnau penodol. Bydd prosiectau'n adrodd drwodd i'r Bwrdd Rhaglen perthnasol. Ar adeg ein hadolygiad, nid oedd cylch gorchwyl ar gyfer Byrddau Prosiect wedi'i gytuno.

22 Er bod y rhan fwyaf o brosiectau yng nghamau cynnar eu datblygiad, gwnaethom geisio nodi a oedd cyd-ddibyniaethau rhwng y prosiectau yn cael eu rheoli'n effeithiol. Rydym yn deall bod prosiectau wedi'u sefydlu yn gyntaf ac yna wedi eu grwpio gyda'i gilydd i ffurfio'r rhaglenni. Nid yw'r rhain yn rhaglenni gyda phrosiectau rhyngddibynnol; yn hytrach maent yn gasgliad o brosiectau unigol a fydd, os byddant yn llwyddiannus, yn helpu i gyflawni canlyniadau'r rhaglen.

Mae BUEGC wedi sefydlu Swyddfa Rheoli Portffolio ag adnoddau da i gefnogi'r gwaith o gyflawni ei uchelgeisiau; lle mae'n dod o hyd i fylchau mewn sgiliau, gwybodaeth neu allu, mae'n ddyfeisgar wrth wneud iawn am ddiffygion

Y Swyddfa Rheoli Portffolio

23 I ddechrau, mae rhwydweithiau proffesiynol wedi cyflawni eu swyddogaethau fel cynllunwyr ac uwch swyddogion o holl gynghorau Gogledd Cymru a phartneriaid eraill wrth sefydlu'r Fargen Twf. Roedd y mewnbwn proffesiynol hwn yn llywio'r

gwaith o ddatblygu prosiectau'r Fargen Twf, y weledigaeth ranbarthol a'r strwythurau llywodraethu sydd bellach wedi'u sefydlu. Mae'r cymorth proffesiynol hwn yn parhau.

24 Sefydlodd BUEGC Swyddfa Rheoli Portffolio i symud ymlaen gyda datblygu a chyflawni'r Weledigaeth Twf a'r Fargen Twf. Yn ystod 2020-21, aeth y broses recriwtio i swyddi allweddol fel rheolwyr rhaglenni a phrosiectau a swyddi cymorth ymlaen, ac ym mis Ionawr 2021 parhaodd y gwaith recriwtio.

25 Mae gan y Swyddfa Rheoli Portffolio gyllideb o £1,673,690 yn 2020-21 wedi'i hariannu gan gynghorau, prifysgolion, Cronfa Gymdeithasol Ewrop, grant Bil Trafnidiaeth Cymru a chronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi. Yn 2020-21, mae BUEGC yn rhagweld tanwariant o £78,000.

26 Mae Cyngor Gwynedd yn 'lletya' y Swyddfa Rheoli Portffolio trwy ddarparu llywodraethu, cyflogi staff Swyddfa Rheoli Portffolio, adnoddau dynol a chyngor / gwasanaethau ariannol. Mae hyn yn galluogi'r Swyddfa Rheoli Portffolio i ddefnyddio gwasanaethau a chefnogaeth broffesiynol heb orfod talu costau seilwaith ychwanegol diangen. Mae’r trefniant hwn wedi datblygu dros amser ac nid yw wedi’i ategu eto gan gytundeb lefel gwasanaeth a fyddai’n ffurfioli'r berthynas rhwng y Swyddfa Rheoli Portffolio a Chyngor Gwynedd.

27 Lle mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi bod angen capasiti ychwanegol ynghylch cymorth arbenigol neu ychwanegol, mae wedi comisiynu hyn gan y sector preifat. Er enghraifft, yn ddiweddar comisiynodd waith yn ymwneud â thwristiaeth, asesiad effaith a dadansoddiad sefyllfaol.

28 Lle mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi nodi bylchau yn ei sgiliau a'i gwybodaeth ei hun, mae wedi comisiynu hyfforddiant penodol. Er enghraifft, comisiynwyd staff Llywodraeth Cymru i ddarparu hyfforddiant ar ddrafftio ac adolygu cynlluniau busnes.

29 Mae gan y Swyddfa Rheoli Portffolio berthnasoedd datblygedig gyda staff o gynghorau Gogledd Cymru sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau adfywio craidd a datblygu economaidd ac mae wedi ymgysylltu'n dda â nhw trwy Grŵp Adferiad Economaidd Rhanbarthol Gogledd Cymru sy'n gysylltiedig â COVID-19. Bu'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cadeirio ac yn gweinyddu'r cyfarfodydd hyn, gan ddod â'r adnoddau rhanbarthol gwerthfawr hyn at ei gilydd. Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio eisoes wedi dod yn ffynhonnell wybodaeth ranbarthol werthfawr ynghylch adfywio a datblygu economaidd oherwydd ei sgiliau, ei gwybodaeth a'i gwybodaeth leol ond bydd angen iddi fod yn glir dros amser ynghylch y gwahaniaeth rhwng ei rôl wrth gyflawni'r Fargen Twf a gweledigaeth a swyddogaethau a chyfrifoldebau craidd cynghorau unigol.

30 Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cydnabod bod ganddi waith pellach i'w wneud. Mae'n bwriadu:

- datblygu gwefan BUEGC;
- datblygu strategaeth cronfeydd wrth gefn; a
- nodi ei chynllun ariannol tymor canolig.

Dysgu oddi wrth eraill ac ymgysylltu â nhw

31 Mae Cynghorau Sir y Fflint a Wrecsam yn aelodau o Gynghrair Merswy Dyfrdwy (MDA). Nod Cynghrair Merswy Dyfrdwy yw gwella proffil a hunaniaeth rhanbarth y ffin rhwng Gogledd Cymru / y Gogledd Orllewin. Mae ymgysylltu â Chynghrair Merswy Dyfrdwy yn rhoi persbectif allanol i BUEGC ac yn ei helpu i edrych o amgylch y ffiniau am gyfleoedd ehangach wrth gyflawni ei weledigaeth economaidd.

32 Mae'r Strategaeth Caffael Ddrafft yn nodi ymrwymiad i fod yn arloesol yn ei ddull o sicrhau'r gwerth cymdeithasol mwyaf posibl gan weithio gyda phartneriaid, yn enwedig y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i gefnogi'r gwaith o ddatblygu gwytnwch cymunedol. Nid yw'r ymgysylltiad â'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus wedi cychwyn eto.

33 Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn siarad yn rheolaidd â phobl mewn rolau tebyg sy'n cefnogi mentrau a ariennir gan y llywodraeth ledled Cymru fel Bargen Dinas Caerdydd a Bargen Twf Canolbarth Cymru. Mae hyn yn darparu ffynhonnell wybodaeth werthfawr ac yn ei gwneud yn bosibl i rannu dysgu gwerthfawr.

34 Mae BUEGC a'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn parhau i gadw cysylltiad rheolaidd â Llywodraethau'r DU a Chymru ynghylch cyflwyno'r Fargen Twf, sy'n darparu her ac arweiniad rheolaidd.

Cynlluniau i gyflawni'r Fargen Twf

35 Yn y pum rhaglen, mae yna 14 o brosiectau unigol fel a ganlyn:

Arloesi mewn rhaglen weithgynhyrchu gwerth uchel

- Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol
- Canolfan Menter, Peirianneg ac Opteg

Rhaglen bwyd-amaeth a thwristiaeth

- Rhwydwaith TALENT Twristiaeth
- Hwb Economi Wledig Glynllifon
- Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi

Rhaglen tir ac eiddo

- Porth Caergybi
- Tir ac Eiddo Rhanbarthol
  - Porth Wrecsam;
  - Parc Bryn Cegin; hen Ysbyty Gogledd Cymru;
  - Safleoedd Strategol Allweddol:
    - Bodelwyddan; a
    - Warren Hall

Rhaglen ddigidol

- Prosiect Cysylltedd Digidol

  - Campysau Cysylltiedig;
  - Coridorau Cysylltiedig;
  - Canrannau'r ychydig sydd ar ôl; a
  - Ffeibr llawn mewn safleoedd penodol
- Prosiect Canolfan Prosesu Signalau Digidol (DSP)

Rhaglen ynni carbon isel

- Morlais
- Gorsaf Bŵer Trawsfynydd
- Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel
- Ynni Lleol Clyfar
- Datgarboneiddio Trafnidiaeth

36 Mae rhai o'r prosiectau yn y cam cysyniadau gyda thybiaethau ynghylch lefel cyllid y sector preifat y bydd ei angen i gefnogi'r gwaith o'u cyflawni. Gyda llofnodi cytundeb y Fargen Twf, mae BUEGC yn bwriadu ailedrych ar ei brosiect gwreiddiol a'r rhagdybiaethau cynllunio i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn ymarferol cyn bwrw ymlaen gyda'r gwaith o'u cyflawni.

37 Ar ôl egluro'r rhagdybiaethau ar gyfer pob rhaglen a'r prosiectau sy'n eu cefnogi, bydd angen i BUEGC gymeradwyo achosion busnes ar gyfer pob un. Mae gwaith eisoes wedi cychwyn ar achosion busnes rhai prosiectau tra bod eraill yn parhau i fod yn y cyfnod datblygu cynnar. Ar ôl eu cymeradwyo, bydd achosion busnes yn paratoi'r ffordd ar gyfer caffael ac adolygiadau Porth pellach.

38 Wrth i brosiectau ddatblygu mae cyfle i ddiffinio sut mae pob un yn cyfrannu at gyflawni'r saith Nod Llesiant. Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi cwblhau asesiadau effaith o ran Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, y Ddeddf Cydraddoldeb a Deddf yr Iaith Gymraeg yn erbyn ei bortffolio ac mae'n bwriadu cynnal asesiadau tebyg ar gyfer rhaglenni a phrosiectau.

Mae llwyddiant y Fargen Twf yn dibynnu ar lawer o ffactorau allanol a allai newid uchelgeisiau a gynlluniwyd; mae BUEGC yn addasu i oresgyn yr heriau a'r risgiau hyn sy'n dod i'r amlwg

39 Mae'r dirwedd economaidd leol yng Nghymru wedi newid ers i BUEGC gymeradwyo rhaglenni a phrosiectau gwreiddiol y Fargen Twf. Mae effaith ffactorau allanol fel COVID-19 ar fusnes a chyflogaeth wedi bod yn ddigynsail a gellir asesu'r effaith ar yr economi leol yn well yn dilyn eglurder ynghylch cytundeb Brexit.

40 Mae rhaglen y Fargen Twf yn destun cyfres o adolygiadau Porth annibynnol Hwb Sicrwydd Llywodraeth Cymru ar adegau penodol. Bydd rhyddhau cyllid y llywodraeth yn dibynnu ar i BUEGC gael sgôr gadarnhaol trwy gydol yr adolygiadau hyn. Ym mis Medi 2020, cynhaliwyd adolygiad o'r fath ac adroddodd y

tîm adolygu fod cyflawni'n llwyddiannus yn ymddangos yn ymarferol, ond roedd materion sylweddol yn gofyn am sylw rheolwyr a gyfrannodd at sgôr Ambr cyffredinol. Roedd yr adolygiad yn gadarnhaol o ran yr ethos rhanbarthol, y Swyddfa Rheoli Portffolio a chyfranogiad rhanddeiliaid. Ond nododd hefyd rai pryderon ynghylch rheoli buddion, rheoli risg, monitro, amserlenni a dichonoldeb rhai prosiectau. Mae risgiau'n sylweddol a byddem yn tynnu sylw at yr angen am strategaeth rheoli risg fel blaenoriaeth allweddol i BUEGC gyda Brexit, COVID-19 a dibyniaeth ar gyllid y sector preifat yn faterion a allai effeithio ar hyfywedd rhai prosiectau.

41 Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi ymateb yn gadarnhaol i ganfyddiadau'r adolygiad ac wedi hysbysu Llywodraeth Cymru a BUEGC pa gamau y mae'n bwriadu eu cymryd neu eisoes yn eu cymryd i ymdrin ag argymhellion yr adolygiad.

42 Mae cefnogaeth ac ymgysylltiad parhaus â'r sector busnes yn hanfodol i gyflawni'r Fargen Twf a'r weledigaeth ranbarthol. Roedd Cyngor Busnes Gogledd Cymru Merswy Dyfrdwy yn aelod sylfaenol o BUEGC ac mae wedi gweithio mewn cydweithrediad agos â phartneriaid a rhanddeiliaid rhanbarthol i lunio a dylanwadu ar y Fargen Twf. Ym mis Awst 2020, oherwydd heriau a achoswyd gan COVID-19, tynnodd y Cyngor Busnes ei aelodaeth o'r BUEGC yn ôl ond mae'n parhau i fod yn rhanddeiliad allweddol ac mae'n bwriadu bod yn bartner hanfodol, er yn fwy pell i ffwrdd, wrth symud ymlaen. Dros oes y Fargen Twf a chyflawni'r weledigaeth ranbarthol, bydd angen i bartneriaid, yn y sector cyhoeddus a phreifat, addasu eu hymglymiad â'r rhaglenni a'r prosiectau wrth i ffactorau allanol effeithio ar eu blaenoriaethau.

43 Er bod gan BUEGC lawer o gysylltiadau busnes sydd wedi'u hen sefydlu, mae'n bwysig ei fod yn ehangu'r rhwydwaith hwn. Mae'r Cyngor Busnes yn dod â phrofiad, gwybodaeth a chyfleoedd mawr eu hangen i lywio'r Fargen Twf ond mae'n anochel y bydd rhai bylchau gyda busnesau nad ydynt yn ymwybodol ar hyn o bryd o'r cyfleoedd posibl a roddir gan y Fargen Twf a sut i gyflawni'r weledigaeth y gallent gyfrannu ati.

44 Yn yr un modd â phawb arall, mae pandemig COVID-19 wedi effeithio ar BUEGC. Effeithiwyd ar economïau lleol ynghyd â ffyrdd o weithio. Mae BUEGC a'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi parhau i fod yn greadigol trwy ddefnyddio technoleg i gydymffurfio â chyfyngiadau cenedlaethol ond yn parhau i weithredu gyda synnwyr o 'fusnes fel arfer'. O'r herwydd, mae wedi cwrdd â therfynau amser pwysig ac wedi parhau i ddatblygu prosiectau lle roedd hynny’n bosibl.

Archwilio Cymru
24 Ffordd yr Eglwys Gadeiriol
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: info@audit.wales
Gwefan: www.audit.wales

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.